

ترجمه و برداشتی

از:

قرآن مجید

جزوه پانزدهم

ترجمه و برداشت: از استاد سید حسن ابطحی

تنظیم موضوعی: جمعی از دانشمندان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ *

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ
وَالسَّلَامُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَجْمَعِينَ لَا سِوَا عَلَى
بَقِيَّةِ اللَّهِ رُوحِي وَأَرْوَاحُ الْعَالَمِينَ لِتُرَابٍ مَقْدَمِهِ الْفِدَاءُ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیشگفتار

این جزوه باموضوع بندی مسئله «تزکیه نفس» از آیات قرآن تنظیم شده و هر آیه ای که مربوط به موضوعی از این علم است بعد از همان آیه ترجمه شده و سپس برداشتی از آیات در فصل جداگانه ای ارائه داده شده است. و بخاطر آنکه مباحثمان فعلاً در مسائل تزکیه نفس است قبل از مسائل اعتقادی آیاتی که مربوط به مراحل تزکیه نفس است در این جزوه آورده شده است.

ضمناً نباید گمان کرد، آنچه را که در اینجا می نویسیم تفسیر آیات قرآن بوده و یا حتی توضیح قرآن است. بلکه فقط یک نوع راهنمایی است که برای تدبّر بیشتری در قرآن و توجّه دوستان به سخنان حضرت حقّ جلّ و علایادآوری شده است.

تا ان شاء الله سالکین إلى الله با تأمل زیادتری موفّق به قرائت قرآن گردند. و ضمناً آیاتی که در این جزوه قرائت می شود جابجا شده و تنظیم موضوعی گردیده است.

یعنی اگر شما بخواهید آیانی که مربوط به تزکیه نفس است را پشت سر هم قرائت کنید به ترتیب قرآن مجید در این جزوه آورده شده است و بعدها سایر آیات که مربوط به عقاید و فروع احکام است در جزوات جداگانه ای آورده خواهد شد ان شاء الله.

به امید موفقیت و السلام

سید حسن ابطحی

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

آیات ۲۸-۳۰ از سوره مبارکه اعراف

وَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَ اللَّهُ أَمَرَنَا بِهَا قُلْ إِنَّ اللَّهَ

لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ أَ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٢٨﴾ قُلْ أَمَرَ رَبِّي

بِالْقِسْطِ وَ أَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَ ادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا

بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ ﴿٢٩﴾ فَرِيقًا هَدَى وَ فَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا

الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَ يَحْسَبُونَ أَنَّهم مُهْتَدُونَ ﴿٣٠﴾

ترجمه آیات ۲۸-۳۰

و وقتی که کار بدی انجام می دهند، می گویند: ما پدرانمان را همین طوری یافته ایم و خدا ما را به این امر کرده است، بگو: خدا هیچ کس را به فحشا امر نمی کند. آیا چیزی درباره خدا می گوئید که علمش را ندارید؟ (۲۸)

بگو: پروردگار من به عدالت و قسط امر کرده است و در هر مسجدی توجّه خود را مستقیماً به او قرار دهید و او را بخوانید در حالی که دیتان را برای او خالص کرده باشید. همان گونه که شما را در ابتداء آفرید، بار دیگر در قیامت بر می گرداند. (۲۹)

جمعی را هدایت کرده و جمعی گمراهی حقّ آن ها شده است. قطعاً آن ها شیاطین را به جای خدا اولیاء خود انتخاب کرده اند و گمان می کنند، هدایت شده اند. (۳۰)

برداشت از آیات ۲۸-۳۰ (رسومات بدگذشتگان)

آن هایی که تزکیه نفس نکرده اند و به رسومات بدگذشتگان عادت کرده اند و حتّی این رسومات غلط را به خدا نسبت می دهند، باید بدانند که خدا هیچ گاه مردم را به بدیها امر نمی کند بلکه دستور فرموده که با

عدالت و کارهای صحیح حرکت کنند، در هر مسجدی که بر اساس تقوی ساخته شده بایستند و خدا را با روش پاک بخوانند که یک عده‌ای این کار را می‌کنند موفق و هدایت می‌شوند و آن‌هایی که تخلف کنند گمراهی حق آن‌ها است زیرا تخلف از اوامر پروردگار در حقیقت پیروی از شیطان است اگر چه فکر کنند آن‌ها هدایت شدگانند.

آیات ۳۱-۳۳ از سوره مبارکه اعراف

يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوا وَاشْرَبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ ﴿٣١﴾ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَ الطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿٣٢﴾ قُلْ إِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّي الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَ مَا بَطْنَ وَ الْإِثْمَ وَ الْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَ أَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَ أَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٣﴾

ترجمه آیات ۳۱-۳۳

ای فرزندان آدم، در وقت رفتن به مسجد زینت خود را با خود بردارید و بخورید و بیاشامید ولی اسراف نکنید. قطعاً خدا اسراف‌کنندگان را دوست نمی‌دارد. (۳۱)

بگو: چه کسی زینت‌های الهی را که برای بندگان خود خلق فرموده و روزیهای پاکیزه را حرام کرده است؟ بگو: اینها در زندگی دنیا برای کسانی است که ایمان آورده‌اند و در قیامت اینها برای آنها خالص خواهد بود. این‌گونه آیات را برای کسانی که می‌دانند شرح می‌دهیم. (۳۲)

بگو: پروردگار من تنها اعمال زشت چه آشکار باشد و چه پنهان و گناه و تجاوز به ناحق را و اینکه چیزی را که خدا دلیلی برای آن نازل نکرده شریک خدا قرار دهید و درباره خدا مطلبی را که نمی‌دانید بگوئید، حرام کرده است. (۳۳)

برداشت از آیات ۳۱-۳۳ (دستورات الهی)

سالک الی الله باید اعمال زیر را که از او امر الهی است انجام دهد:

اول: وقتی به مسجد می رود لباس تمیز بپوشد و زینت هایش را با خود بردارد.

دوم: غذایی حلال بخورد، آشامیدنیهای حلال بیاشامد ولی اسراف نکند زیرا خدای تعالی اسراف کنندگان را دوست نمی دارد.

سوم: بداند خدای تعالی هر چه زینت خوب، غذای خوب، ثروت پاک و پاکیزه است برای او قرار داده و هیچ چیز را بر او حرام نکرده است. فقط چند چیز را بر او حرام فرموده است:

اول: فواحش، چه علنی باشد و چه در خفا انجام گردد.

دوم: گناهایی که در دین به عنوان گناه توضیح داده شده است بر او حرام است.

سوم: تجاوز به حقوق دیگران.

چهارم: شرک به خدای تعالی.

پنجم: کلام و یا چیزی را به خدای تعالی نسبت بدهد که نمی داند خدا فرموده است یا خیر.

آیه ۴۰ از سوره مبارکه اعراف

إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا

يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾

برداشت از آیه ۴۰ (تکبر)

سالک الی الله باید نشانه های خدا را جدی بگیرد، از آن ها خدا را بشناسد و با کبر و نخوت با آن ها روبرو نشود و الا خدای تعالی درهای رفعت و پیشرفت را به روی او باز نمی کند و در قیامت وارد بهشت نمی شود و به قدری این مطلب جدی است که اگر شتر از سوراخ سوزن عبور کند، ممکن است این کار هم انجام شود.

خدا این گونه مجرمین را جزا می دهد.

آیه ۴۲ از سوره مبارکه اعراف

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٢﴾

ترجمه آیه ۴۲

و کسانی که ایمان آورده اند و عمل شایسته کرده اند، ما کسی را مگر به قدر وسعش تکلیف نمی کنیم. آنها اهل بهشتند که در آن بهشت همیشه خواهند بود. (۴۲)

برداشت از آیه ۴۲ (تکلیف مالا یطاق)

خدای تعالی هیچ کس را بیشتر از طاقتش تکلیف نمی کند. اگر سالک الی الله ایمانش را محکم کند و عمل شایسته انجام دهد به بهشتی که همیشه در آن خواهد بود وارد می شود.

آیه ۴۳ از سوره مبارکه اعراف

وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلٍّ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْ لَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رَسُولُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوا أَنْ تِلْكَ الْجَنَّةُ أَوْرِثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

ترجمه آیه ۴۳

و ما از دل آنها هر چه از کینه و صفات رذیله هست، می بریم و می کنیم و از زیر قصرهای آنها نهرهایی جریان دارد و می گویند: حمد خدائی را که ما را به این بهشت راهنمایی کرد و اگر خدا ما را هدایت نکرده بود، ما راه را نمی یافتیم. قطعاً فرستادگان پروردگار ما حق را آوردند و در این موقع به آنها ندا داده می شود که این بهشت را در برابر اعمالی که انجام می داده اید، به ارث می برید. (۴۳)

برداشت از آیه ۴۳ (الطاف پروردگار)

از الطاف پروردگار برای سالکین الی الله و آنهایی که دارای ایمان‌اند و عمل شایسته می‌کنند این است که هر چه در دل کینه و حسد دارند را از آن‌ها برمی‌دارد تا بتوانند در صفا و صمیمیت کامل زندگی کنند، در بهشتی که دائماً در آن خواهند بود بمانند و اعتراف کنند که اگر هدایت پروردگار نبود ما خودمان نمی‌توانستیم به این موفقیت برسیم.

آیه ۴۵ از سوره مبارکه اعراف

الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَ يَبْغُونَهَا عِوَجًا وَ هُمْ بِالْآخِرَةِ كَافِرُونَ ﴿٤٥﴾

ترجمه آیه ۴۵

آن کسانی که راه خدا را می‌بندند و می‌خواهند آن را منحرف نشان دهند و آن‌ها به روز قیامت کافرند. (۴۵)

برداشت از آیه ۴۵ (اهمیت اعمال سالک الی الله)

سالک الی الله باید آنچنان در صراط مستقیم حرکت کند که مردم او را الگوی خود قرار دهند نه آنکه با عملش راه خدا را به روی مردم ببندد، آن را کج و منحرف نشان دهد و به آخرت کافر باشد.

آیات ۵۵-۵۶ از سوره مبارکه اعراف

ادْعُوا رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَ خُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾ وَ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَ ادْعُوهُ خَوْفًا وَ طَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

ترجمه آیات ۵۵-۵۶

پروردگار خود را با تضرع و در پنهانی بخوانید. قطعاً او تجاوزکاران را دوست نمی‌دارد. (۵۵)

و در روی زمین بعد از آنکه آن اصلاح شده است، فساد نکنید و خدا را با ترس و امید بخوانید. قطعاً رحمت خدا به نیکوکاران نزدیک است. (۵۶)

برداشت از آیات ۵۵-۵۶ (وظایف سالک الی الله)

سالک الی الله باید دائماً خدا را با تضرع و زاری، آهسته بخواند و تجاوزگر نباشد زیرا خدا تجاوزگران را دوست نمی دارد.

سالک الی الله باید بکوشد که در روی زمین فساد نکند و با خوف و رجاء مساوی با خدا مناجات کند زیرا رحمت پروردگار به نیکوکاران نزدیک است.

آیات ۹۶-۹۹ از سوره مبارکه اعراف

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَ اتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ وَ لَكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا وَ هُمْ نَائِمُونَ ﴿٩٧﴾ أَوَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا ضُحًى وَ هُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾

ترجمه آیات ۹۶-۹۹

و اگر اهل قریه ها و شهرها ایمان بیاورند و تقوا داشته باشند، درهای برکات را از آسمان و زمین به روی آنها باز می کنیم. ولی آنها تکذیب کردند. ما هم به خاطر کاری که کرده اند، آنها را گرفتارشان نمودیم. (۹۶)

آیا اهل آبادیها در امانند از اینکه شبانه عذاب ما آنها را بگیرد، در حالی که همه آنها در خواب باشند؟ (۹۷)

آیا اهل این آبادیها در امانند که عذاب ما در روز به سراغشان بیاید، در حالی که سرگرم کارهای لهو و لعب اند. (۹۸)

آیا آن‌ها خود را از مکر^(۱) الهی در امان می‌دانند؟ در حالی که جز ضررکنندگان، کسی خود را از مکر خدا ایمن نمی‌داند. (۹۹)

برداشت از آیات ۹۶-۹۹ (برکات الهی)

سالک الی الله اگر با ایمان کامل تزکیه نفس کند و خود را به مقام تقوی برساند، برکات خدا از آسمان و زمین بر او باز می‌شود، که هم دنیای خوبی داشته باشد و هم آخرت خوبی برای او باشد. ولی اگر سالکین الی الله در سیر و سلوک به دروغ متوسل شوند و ریاکار گردند خدای تعالی آن‌ها را مؤاخذه می‌کند و این افراد ناگهان حتی وقتی که در خواب‌اند یا مشغول بازی دنیایی هستند، مورد عذاب الهی واقع می‌گردند. و اگر قدم در راه حقیقت بردارند و از پنهان کاری‌های خدای تعالی خود را در امان بدانند زیانکارند.

آیات ۱۲۸-۱۲۹ از سوره مبارکه اعراف

قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾
قَالُوا أَوْزِينَا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَ مِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا قَالَ عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾

ترجمه آیات ۱۲۸-۱۲۹

موسی به اصحابش و قومش گفت: از خدا یاری بخواهید و صبر کنید. زمین مال خدا است، به هر کس از بندگان بخواد آن را به ارث خواهد داد و عاقبت مال متقین است. (۱۲۸)
قوم موسی گفتند: آن‌ها ما را قبل از آمدن تو به طرف ما، اذیت می‌کردند و بعد از آمدن تو به سوی ما هم باز اذیت می‌کنند. موسی گفت: امید است که پروردگارتان دشمن شما را هلاک کند و شما را جانشین آن‌ها در روی زمین قرار دهد، آن وقت نگاه کند ببیند شما چگونه عمل می‌کنید. (۱۲۹)

۱ - «مکر» به معنی کاری است که طوری انجام شود که طرف مقابل متوجه مقدماتش نشود و «مکر» خدا به معنی نیرنگ خدا نیست، بلکه به معنی این است که خدای تعالی به نحوی علیه کفار مقدمات کارهایی را انجام می‌دهد که آن‌ها غافلگیر می‌شوند و ناگهان خود را در عذاب الهی مشاهده می‌کنند.

برداشت از آیات ۱۲۸-۱۲۹ (مراحل تقوی)

بزرگترین کاری که سالک الی الله باید تا آخر سیر و سلوکش انجام دهد گذراندن مراحل تقوا است و باید از استقامت و صبر کمک بگیرد تا عاقبت خوبی برای او در دنیا باشد، ضمناً خدای تعالی به او کمک می‌کند، دشمنانش را هلاک می‌کند و او را به مقام خلیفه‌اللهی می‌رساند و نگاه می‌کند تا ببیند او چگونه عمل خواهد کرد.

آیه ۱۵۷ از سوره مبارکه اعراف

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي
التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَ يُحِلُّ لَهُمُ
الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي
كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَ عَزَّرُوهُ وَ نَصَرُوهُ وَ اتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي
أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾

ترجمه آیه ۱۵۷

آن کسانی که از پیامبری که از جانب خدا همه حقایق به او خبر داده شده و درس نخوانده، آنکه صفاتش در تورات و انجیل نوشته شده و در نزد آنها هست و آنها آن را یافته‌اند، پیروی میکنند، او آنها را امر به معروف و نهی از منکر می‌کند و چیزهایی را که پاکیزه است، برای آنها حلال می‌کند و ناپاکیها را برای آنها حرام می‌نماید و بارهای سنگین و غل و زنجیرها را که بر آنها بود، از آنها بر می‌دارد. پس کسانی که به او ایمان آوردند و بزرگش دانستند و کمک و یاریش کردند و از نوری که با او نازل شده^(۱) پیروی نمودند، آنها رستگارانند. (۱۵۷)

۱ - طبق تفاسیر و روایات سنی و شیعه منظور «از نوری که با او نازل شده» حضرت علی بن ابیطالب علیه السلام است.

برداشت از آیه ۱۵۷ (پیروی از پیغمبر اکرم ۹)

سالک الی الله باید کوشش کند که صد در صد از پیغمبری که امر به معروف و نهی از منکر کرده و همه خوراکی ها و پوشاک های پاک و پاکیزه را هلاک فرموده، هر چیز بد و پلیدی را برای مسلمان ها حرام کرده، قید و بندهای زمان جاهلیت را از آن ها برداشته و از کلمات و قرآنی که بر آن حضرت نازل شده پیروی کند. زیرا اگر این چنین کرد موفق و رستگار خواهد شد.

آیات ۱۷۵-۱۷۷ از سوره مبارکه اعراف

وَ أَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأَ الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ

مِنَ الْغَاوِينَ ﴿١٧٥﴾ وَ لَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَ لَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَ اتَّبَعَ

هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِنْ تَحْمِلْ عَلَيْهِ يَلْهَثْ أَوْ تَتْرُكْهُ يَلْهَثْ ذَلِكَ مَثَلُ

الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿١٧٦﴾ سَاءَ

مَثَلًا الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَ أَنْفُسُهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿١٧٧﴾

ترجمه آیات ۱۷۵-۱۷۷

و برای آن ها تلاوت کن خبر کسی را که آیات و نشانه های خود را به او ارائه دادیم ولی او خود را از آن آیات دور کرد و شیطان در پی او افتاد و از گمراهان گردید. (۱۷۵)

و اگر می خواستیم، او را با این آیات بالا می بردیم. ولی او خود را در زمین پایبند کرد و از هوای نفس خود پیروی کرد. پس مثل او مانند مثل سگ است که اگر به او حمله کنی، دهانش را باز می کند و اگر او را به حال خود بگذاری، باز هم دهانش را باز می کند. آن مثل گروهی است که آیات ما را تکذیب کرده اند. این داستان را نقل کن، شاید آن ها تفکر کنند. (۱۷۶)

بد است مثل گروهی که آیات ما را تکذیب می کنند و آن ها به خودشان ظلم کرده اند. (۱۷۷)

برداشت از آیات ۱۷۵-۱۷۷ (بلعم باعورا)

سالک الی الله باید از قضیه بلعم باعورا عبرت بگیرد که اگر هر چه در سیر الی الله پیشرفت کند، ممکن است باز هم در خطر باشد و شیطان او را فریب دهد و گمراه گردد و ممکن است در اثر پیروی از هوای نفس آن قدر پست شود که خدای تعالی او را از سگ هار پست تر بداند و این برای کسانی که نشانه‌های خدا را تکذیب می‌کنند و به نفس خود ظلم می‌کنند بدترین چیز است.